

SLOVENSKI NAROD

Inhaia vsak dan popoldne, izjemati nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit à 2 D, do 100 vrst à 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravnštvo: Knastova ulica štev. 5, prilidje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knastova ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Svečenikova beseda za narodno edinstvo.

Ne smemo biti malodušni, ne smemo obupavati. Male duše obupavajo, velike pa upajo. Kdor obupava, propada, kdor pa upa in se bori, ta se rešuje. Zakaj bi obupavali? Ali nimamo upanja v kulturno jakost in odporno silo našega naroda?

Znati trpeti se pravi znati živeti. Po onem poraznem letu 1915, ko je bil naš narod na vzhodu postavljen na največje preizkušnje, ki si jih je mogoče misliti, ko je s svojim vzvišenim Vladarjem Osvoboditeljem Petrom zapustil svojo domovino Srbiju in prehodil albanske strmine, so iskali naši državniki utehe in pomoč pri velikih narodih na zahodu. Na svečanem banketu, prirejenem jugoslovenskemu odboru v Londonu, je izrekel tedanj predstavnik angleške vlade v napitnici našim ljudem te lepe besede, polne utehe in velikega pomena: »Narod, ki je znal opevati svoje poraze, ne pogine!« Kumanovo je osvetila Kosovo in duševno jakost našega naroda se je sijajno posvedočila.

Nad velikimi narodnimi ideali ne obupavajte, oni prežive vse stranke in vse vladavine. Ne klonite duhom in ne bodite zlorobljeni nad današnjimi prepriki v mladi državi, kateri so prehodne narave. Zgodovina drugih narodov nam dokazuje, da so ti prepriki neizbežni. Kakor se še ni čulo, da se je dete porodilo brez boli iz materinega droba, tako zgodovina še ni zabeležila, da bi se bil iz droba človeštva porodil narod brez boli in težav.

Mi smo veja velikega slovanskega plemena, kateremu zasije velika bodočnost. Naši državi je namenjena velika naloga na Balkanu, velika naloga v Slovenstvu. Ohranimo njenu duševno silo, ohranimo njen edinstvo, pa ohranimo tudi njen bodočnost...

To so nad strankarskim in državno grozecem vrvjeni vyzvane besede dalmatinskega svečenika don Frane Ivaniševića, vzete iz njegovega govorja, ki ga je imel na obletnico rappalškega poraza imenom Jugoslovenske Matice v Splitu. Ne smemo soditi Dalmacije po pojavih z Radičevih shodov, mimo raje na takoj lepa izvajanja kaščna so ona odločnega svečenika Ivaniševića, ki dobro ve, da nam je bodočnost začrtana samo v edinstvu. — Moška samozavest, ki odseva iz govora, mora naibolje vplivati na ljudstvo, da ne bo obupavalo, maveli da se bo zavedalo tega, da država ne propade in ne sme propasti, ne sme se razkosati, ker vsako trvanje bi pomnilo — novo suženjstvo! Misel na veliko bodočnost Slovenstva mora pospešiti umišenje notranjih besnih sporov, svoboda, ki smo si jo priborili, nam narekuje preudarnost in tudi ako si moramo nad seboj morda še marsikaj povedati, ne smemo pri tem iti preko meje in pred vsem ne smemo vleči v partizanske borbe — obstaja države.

Uredimo si jo dobro in pričimo delati. Čim pridnejše se bo delalo, toliko manj bo časa za razmotrjevanje mestnih vladavin, kolikor več smisla za polje in delavnico, toliko manj krutega prepira! Dvignimo se nad vsakdanjost, pa bo kmalu tu sporazum, red in mir! Naj se čujejo povsod med nami blagodenje doneči don Ivaniševičevi nasvet!

Nadalje je napisal don Franc Ivanišević članek o glagolici: Navajamo iz njega nastopno:

Končno je zmagalna resnica in pravica — zmagalna je glagolica. Novi stroslovenski misal se že tiska v Rimu. V novem konkordatu s sveto stolico se zajamči neomejeno pravo uporabe »uga starega in slavnega jezika v cerkveni službi in s tem je spravljeno z dnevnega reda vprašanje, katero je koncem prošlega in začetkom tega stoletja prizadevalo toliko skrbi cerkvenim in narodnim krogom na naši strani. Na cerkveni strani se ne sme pozabiti našnega obiležja, katero je dalo povoda borbi. Od nemških škofov za časa Cirila in Metoda, ki so tožili slovanske apostole v Rimu zaradi uvajanja slovenskega jezika v cerkev, od mržnje

Politična situacija.

Ministrski predsednik za enotno fronto. — Konferenca ministrskega predsednika z ministrom dr. Žerjavom o volilni kooperaciji v Sloveniji. — Razmejitev v Sloveniji.

— Beograd, 18. nov. (Izv.) V vladu rešujejo tekoče državne in politične posle. V min. predsedstvu intenzivno pripravljajo vse za izvedbo svobodnih volitev. Min. predsednik Nikola Pašić je klub slabemu vremenu prišel popoldne in popoldne v svoj kabinet, kjer je sprejemal mnogoštevilne deputacijske. Min. predsednik je izrazil odločno željo, da nastopi nacionalni blok pri volitvah enoto in kompaktno. Min. predsednik je včeraj konfiskiral s podpredsednikom Markom Trifkovićem in notranjim ministrom Božo Maksimovićem. Zadnji je poročal o znaten spremembah v državni upravi. Kralj je že podpisal ukaz v imenovanju novih okrožnih in sreskih načelnikov, ter o imenovanju političnih uradnikov za Južno Srbijo, Bosno in Južno Dalmacijo.

Državni odbor.

— Beograd, 18. nov. (Izv.) Pod predsedstvom g. Ljube Jovanovića se danes ob 10. dopoldne sestane državni odbor. V prvi vrsti ugotovi in določi število volilnih okrajov ter imenuje predsednika volilnega odborom. V smislu volilnega zakona ne smeno volilci presegati 800 volilcev. Volilci se določajo na podlagi oficilne statistike o stanju volilcev. Ko se določijo volilci, imenuje državni odbor predsednike volilnih odborov. Državni odbor sklepata tudi o številu narodnih poslancev. Za metodisko volilno okrožje se določi še eden poslanec. V državnem odboru sta pozvana oba skupščinska podpredsednika in predsedniki vrhovnih sodišč kot člani tega odbora. Danes zjutraj so priseli v Beograd I. skupščinski podpredsednik dr. Vladimir Maček in dr. Jos. Hohnjec c. Prihodnja seja, na kateri prične državni odbor razpravljati o vseh tehnično-volilnih pripravah, je določena za četrtek ob 16. poledne.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Državni odbor se je danes v zakonitem roku sestal na konstituirajočo sejo. Seja je bila zgolj formalnega značaja. Predsednik Ljuba Jovanović je otvoril sejo ob 10. dopoldne s kratkim nagovorom. Seji so prisostovali: Mihajlo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, M. Alajović, podpredsednik državnega sveta v Beogradu, dr. Bada, predsednik stola sedmorce v Zagrebu, dr. Verona, podpredsednik stola sedmorce v Zagrebu, Mih. Radulović, predsednik ve-

likega sodišča v Podgorici, Franješ, predsednik velikega sodnega dvora v Sarajevu in končno oba skupščinska podpredsednika dr. Vladimir Maček in dr. Jos. Hohnjec c. Prihodnja seja, na kateri prične državni odbor razpravljati o vseh tehnično-volilnih pripravah, je določena za četrtek ob 16. poledne.

Za državni odbor in njega poslovne vlade in političnih krogih veliko zanimanje. V demokratskih in radikalnih krogih je nastalo vprašanje, ali se ima podpredsednika narodne skupščine udeleževati sej državnega odbora in ali imata tam pravo glasovanja. Radički vztrajajo pri načelu, da imata dr. Maček in dr. Hohnjec v državnem odboru prav iste pravice in dolžnosti, kakor v narodni skupščini. Vodita se je državnega odbora le v slučaju odsotnosti predsednika, kakor je to bilo v narodni skupščini. Oba sta le predsednika namestnika.

Pred sejo državnega odbora je bil sestanek Ljube Davidovića, dr. Mačka, dr. Spaha in dr. Korošca. Razgovor je bil o stališču opozicionalnega bloka napram državnemu odboru. Opozicija protestira proti odredbi predsednika Jovanovića, s katero je imenoval uradništvo, kateremu je poverjeno notranje poslovanje državnega odbora.

Radikalni krogi so odločeni, da ne dopuste nikakih mahinacij opozicije v državnem odboru.

Priprave strank za volitve.

Postavitev kandidatov. — Zemljoradni i nastojijo samostojno.

— Beograd, 18. nov. (Izv.) Volilna borba se poostruje. Prva faza volilne borbe je končana. Vse stranke so že skoraj zaključile svoja posvetovanja. Posamni odbori so določili volilno taktiko in pričeli z nominiranjem posamnih kandidatov. V nekaterih okrajih so že znani nosilci kandidatnih list. V Bosni nastopijo radikalni popolnomu enotno in so poravnani vsi lokalni sporti. V Sremu kandidira dr. Vojko Janjić. Piotru zun. ministru dr. Ninčiću nameravajo

v Velikem Beckereku postaviti zemljoradni J. Vujića. Min. predsednik Nikola Pašić kandidira v treh okrajih: tako v Beogradu kot nosilec radikalne liste, v Banjaluki kot nosilec liste in v moravskem volilnem okraju proti Nastasu Petroviću, čigar kandidaturo smatrajo v tem okraju za izgubljeno.

Radikalna stranka povsod nastopi kompaktno in sporazumno s samostojnimi demokrati. Do danes še ni nikjer cepljenja list, edino v pirotskem okraju ste postavljeni radikalni kandidaturi in to Velja Vukičević proti Jovanoviću.

Na snočni seji je zemljoradni glavni odbor sklenil, da zemljoradniki nastopijo povsod pri volitvah populomu samostojno. O seji izdani komunikate odločno zavračajo trditve, da so zemljoradniki pripravljeni podpirati separatistično-federalistični blok in Davidovićeve demokrate. Sklep zemljoradničke stranke je, da zemljoradniki postavijo povsod svoje liste in da nikjer ne podpirajo kakih drugih skupnih list sporazumno z drugimi strankami.

Volilno akcijski odbor radikalne stranke je sklenil, da prične skupno s samostojnimi demokrati na Hrvatskem in v Sloveniji posebno živahnog agitacijo, da tako parira blagoško demagoško agitacijo o sporazumu. Poslanci so dobili nalogu, da odpotujejo v vse važnejše hrvatske in slovenske kraje ter tam pojasnijo edino pravilno stališče o sporazumu.

Dr. Seipel odklonil sestavo vlade.

Razlogi dr. Seiplovega odstopa. — Njegov naslednik izrazit separatist.

— Dunaj, 18. nov. (Izv.) S sestavo vlade ob glavnem parlamentarnega odbora izvoljeni in designirani zvezni kancelar dr. Seipel je sproč ob 19. odložil svoj mandat. Glavni razlogi za to so bili, ker se ni večina krščansko-socijalnih mandatarjev pridružila njegovim nazorom o ureditvi finančnega razmerja med Avstrijo kot zvezno celoto in posamnimi pokrajinami, kar tudi ne glede finančno-centralistične ureditve države. Na konferenci deželnih glavarjev je prišlo do nepremostljivih naročij med kancelarjem in glavarji. Deželni glavarji so odločili zahtevalo fin. ministra, da se naj Avstrija v fin. oziru upravlja centralistično in da se deželam nakazujejo gotovi dohodki. Fin. minister je tudi odločil zahtevalo fin. avtomomijo občin, mest in dežel.

Zvezni kancelar je obvestil o svojem sklepu vodstvo krščansko-socijalne stranke s priznombro, da je njegov sklep nepreklicljiv, da obdrži svoj poslanski mandat in da pripravi za svojega naslednika posl. dr. Rameka.

Velenemci niso še definitivno sklenali, ali naj podpiše dr. Seiplovega naslednika dr. Rameka. Dr. Ramek še ni izdelal svojega programu, ki ga ima predložiti našim skupščinam. Deželni juntrani listi nagnajo, da je dr. Ramek že izza solnograške pokrajinške konference znan kot začetnik ekstremne deželnega separatizma in da je izdelal načrt ustave, po kateri se zvezna republika Avstrija razkriva v vseh zveznih držav oz. pokrajin. To njegovo stališče ni vzbudilo pri Velenemcih simpatij, ker oni nasprotno zagovarjajo centralistično ustavo. Velenemci načeloma ne odklanjajo dr. Rameka kot kancelarja in zahtevajo od njega gotove politične koncesije.

— Dunaj, 18. nov. (Izv.) V svojem pisusu je dr. Seipel nasvetoval posl. dr. Rameka, da se mu poveri sestava nove avstrijske vlade. Deželni listi vseh političnih struk pridobijajo daljše komentari o sklepu dr. Seipla ter navajajo zelo občirno razloge, ki so vplivali na kancelarja. Listi objavljajo tudi že gotove kandidate, ki vstopajo v dr. Ramekov kabinet. Namestnik deželnega glavarja v Gradcu dr. Ahner je bil včeraj brzojavno pozvan na Dunaj. Prevzeti ima finančno ministarstvo in zastopstvo zveznega kancelarja. Dr. Matajič je bilo ponudeno zunanjino ministarstvo, kar pa je odločil. Trgovinsko ministarstvo ima prevzeti dr. Heindl. Nekateri ministri ostanejo, tako Buchinger, Schneider in brambni minister Vaugoin. Novi kabinet prevzame naloge, da z vso resnostjo odstrani težkoče, ki so se pojavile pri izvedbi sanacije. Velenemci ne bodo nasproti novemu kabinetu, zahtevajo le, da se v programu ne povdaria federalistično načelo.

— Praga, 18. nov. (Izv.) V političnih krogih je nepravila vest o odstopu dr. Seiplova glavobokejši vtič v senzacijonal odnev. Prva posledica je, da izostane napovedani poset zun. ministru dr. Benešu na Dunaju.

STJEPAN RADIĆ NE PRIZNAVA NAŠEGA KRALJA

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) V inozemstvu so razširjene po blokašem tisku neverjetne in tendenciozne vesti, da so se stranke: demokratije, muzlimani, klerikalci in radičevci združili v veliko republikansko organizacijo. Inozemstvo posveča gotovo pozornost volilni borbi. Najboli so pri volitvah interesarne naši sosedje. Bolgarski tisk pridobuje dnevno daljša situacijska poročila in informacijske članke. Značilen je članek, ki ga je objavila sofijska »Nevzavisimo«. Ta list pridobuje Radićev izjavo, da se je odločil populomu pretregati vse zvezne s Srbijo in da ne pričnava kralja Aleksandra za kralja Hrvatske in Slavonije, ker je v teh pokrajinal hrvatsko ljudstvo načelno republikanskega mišljjenja.

PREMEŠČENJA V ŠUMSKI UPRAVI SLOVENIJE.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Minister za šume in rude je premestil vodjo šumske uprave v Kranjski gori inž. Zirnfelda k direktorju za šume in rude v Ljubljani, upravitelju šumske uprave v Bohinjski Bistrici inž. Božič. Božič je premeščen v Kranjsko goro in za vodjo šumske uprave v Bohinjski Bistrici je določen inž. Mikla.

Ministrski svet in rekonstrukcija vlade.

— Beograd, 18. novembra. (Izv. Ob 12.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je za 10.30 dopoldne sklical sejo ministrskega sveta. Prisotni so vsi ministri, tudi minister vojne in mornarice. V političnih krogih trde, da gre za važne sklepe. Ministrski svet razpravlja o delni izpopolnitvi sedanjega volilnega kabinet. Prisotnosti hrvaških politikov dr. Mate Drinkovića in univ. prof. dr. Šurmina v Beogradu prisipejo poseben politični pomen. Sogorno je, da bo kabinet v kratkem do polnjil in da boda v vlado pozvana še po en Slovenec in po en Hrvat. Slično informacijo je objavila tudi današnja »Politika«.

TARZAN

so predvaja od 23. novembra naprej v „KINO IDEAL“

Borzna poročila.

Dinar v Curihi 7.50.

Ljubljanska borza.

LENSKI TRG

Deske 20 in 25 mm, III. vrsta, frc meja: blago 520; škorete 13 mm, I. in II. vrste, frc meja, 1 vagon, denar 730, blago 730, zaključek 730; remeljni 50/50, 50/60, I. do III. vrsta, frc meja, blago 550; smrekovi hlodi, zdravo, lepo blago, 30 cm premera naprej, frc nakl. postaja, denar 325; bukovi krli od 3–6 m dolž., od 45–80 cm premera, brez srca in velikih grč, frc. meja, denar 410; oglje, vilano, la, frc. meja, denar 118.

ZITNI TRG.

Pšenica, domaća, fco. Ljubljana, denar 395; p

PRIHOD A. THOMASA V BEOGRAD.

— Beograd, 18. nov. (izv.) Zunanji minister dr. Ničič je odposlal na predsednika Mednarodnega urada za delo pri društvu narodov na g. Alberta Thomasa a vabilo, da poseti v prihodnjih dneh našo kraljevino in prestolico povodom svojega potovanja po Balkanu.

SPOPAD MED SRNAO IN HANAO.

— Beograd, 18. nov. (izv.) Po poročilu iz Banjaluke je snaoc tam prislo do ostrega spopada med snaocem in hanaojem. Orožiščo je napravilo končno red in mlr.

SLABO VREME IN SNEG V BEOGRADU.

— Beograd, 18. nov. (izv.) Tu neprestano že tretji dan naletava sneg. Danes večno sneli. Iz bližnjih krajev javljajo o snežnih vihrih. V Beogradu je že snega do 15 cm. Telefonske zveze so mestoma pretrgane. Železniški promet je nekoliko oviran.

Politične vesti.

— Radičovo varanje hrvatske javnosti. Ko je prišla volilna vlada Pašić-Pribičevičeva na krmilo, je juninski Radič zginil kakor kafra. Ker ne more več javno nastopati, pošilja iz svečene skrivališča svoju listom »pisma«, v katerih podaja lahkoverni hrvatski javnosti iz vzhodine, ki se jih da otipati, za suho zlato. Tako pripoveduje v svojem »dragem pismu« tole: »Izvedel sem trdi to, da bosta Herr i riot in Baldwin na svojem skorajšnjem sestanku govorila o tem, da bi Anglija in Francija skupno nastopili v službi, da bi Pašić s svojimi militaristi v resnej anaputirali ali odrezači nekaj hrvatski županij od Jugoslavije.« — Radič je res tič, kaj on vse ve! Da se sestrelta Baldwin in Herriot in sicer samo za to, da se posvetujeta, kako bi načasneje lahko nastopila proti temu preklicu, nemu Pašiću, ki ne da miru ubogemu Radiču, riju dohemi prijatelju. Oba državnika seveda nimata drugega in največega posla, kakor da pazita, da bi Pašić v svoji zlobnosti ne podrezač kaksne hrvatske županije od Jugoslavije! Kačak da vse te Radičeve bačke stepe verjamajo nerazsodni mase hrvatskega ljudstva, pri čemer jih nič ne moti dejstvo, da se tekom šestih let, od kar vodi Radič za nos svoje soljake, še ni vičesar izpolnilo, kar jih je navedeno v obljubljal. Mundns vult decipi, ljudstvo hoče biti varano, zato za Radič trdi vara in sicer po notah!

— So že zakričali! »Slovenec« se je razril žolč, ker smo spregovorili včeraj odkrito besedo na naslov prečakških separatistov. Ponavljamo v globokem prepričanju, da se strinjajo z nami vsi eni, ki nikoli niso bili ponizni hlapci avstrijskega režima, da je bilo treba po prevratu stopiti na prste brezvestnim huškačem, čiji delo so sedanje gne razmere v državi. »Slovenec« se zamaš trudi z očitki, da zagovarjamo persecucije in nasilje nad Hrvati in Slovenci. Škofovo glasilo citira odstavek iz našega članka in namenoma izpušča besedico »o nih, kar popolnoma spremeni zmisel dotične stavke. Oni h Slovencev in Hrvatov, ki pretakajo solze za pokojno Avstro ogrsko monarhijo, je bilo po prevratu malo in še ti so se skrivali, ker so se boli pravične kazni za svoj zločin nad ljudstvom. Ko pa jih nacionalna država ni izplačila potnih listov tja, kamor spadajo, so se očitki in v šestih letih rostali tako predržni, da sramote, obrekajo in prevarajo vsakogar, kdo si druge povečati tej gospodi resujo v obraz. In prav nič bi ne trpelo niti hrvatsko, niti slovensko ljudstvo, če bi bila ta avstrofilска družba po prevratu dobila svoje zasljeneno plačilo. Nasprotno, po šestih letih bi se temu ljudstvu ne bilo treba prepirati, da-lji spada v svobodno državo, ki jo je samo hotel, ali pa rajše nadalje tlačani tujem. Kdor se zgraza nad to resnico, priznava sam, da

ran. Vzpostavljen je bil danes dopolne telefon Beograd-Ljubljana, direktna proga, dočim zveza Zagreb-Beograd ni funkcionalna.

FINANČNA POGAJANJA Z MADŽARSKO.

— Beograd, 18. novembra. (izv.) Pod vodstvom dr. M. Grgina odpotuje jutri v Budimpešto naša posebna delegacija, ki prične z Madžarsko finančna pogajanja, da se urede in rešijo še vsi med obema državama viseči finančni spori in problemi.

FRANCIJA PROTI KITAJSKI VLADI.

— Pariz, 18. novembra. (izv.) »Tempo« javlja, da je francoska vlada obvestila London, Rim, Bruselj, Washington in Tokio o vsebinski francoske note, nasloveno na novo kitajko vlado. Francija zahteva od nove kitajske vlade zadostne garancije za izpolnitve vseh pogodb in obveznosti prejšnje vlade. Ni izključen diplomatski konflikt med Francijo in Kitajsko.

spada med »one«, ki žalujejo za Avstrijo.

— Radičevski računi. V radičevskih krogih zatrjujejo, da se zaenkrat niti bati, da bi vlada nastopila z vso strogostjo proti njihovi stranki. Sele meseca januarja, ko odpotuje kralj v inozemstvo, bo baje vlada pričela ostro postopati proti Radičevi stranki. Ni izključeno, da bo takrat razpuščena in da se bo zakon o zaščiti države izvajal tudi proti radičevcem.

— Prihod sofijskega poslanika v Beograd. Naš poslanik v Sofiji Milan Rakitić je 17. t. m. prispel iz Sofije v Beograd, ter poročal zun. ministru dr. Ninčiću o položaju na Bolgarskem.

— Konferenca notranjega ministra z velikimi župani. Minister notranjih del Božidar Maksimović je včeraj najprej sprejel velikega župana v Ljubljani dr. Vil'ja Baltiča, ki mu je posročal o političnem položaju v Sloveniji, in nato velikega župana kosovske oblasti Aco Staniča, da mu je podal poročilo o stanju javne varnosti v Južni Srbiji.

— Vladna podpora ljubljanskemu velešemu. Minister trgovine in industrije dr. Grisogono je odobril ljubljanskemu velešemu podporo v znesku 100.000 Din.

— Spopad med radičevci in policijo v Zagrebu. Iz Splita se je senci prvnih v Zagreb Radičev zet inz. Košutic, o katerem je Radič napisal tendenciozne članke, da so nameravali nacionalisti z njim še hujše naravniti kakor pa italijanski fašisti z Maletičem, Ing. Košutic je zdrav in čil. Radičevci so nameravali snoci na glavnem kolodvoru njemu pribediti svečan sprejem, kar pa je policija preprevedala. Prislo je do ostrega konflikta med policijo in nekaterimi pristaši HRSS. Aretiranih je bilo 10 huškačev.

— Antiklerična kampanja v ČSR. Čedalje večji vpliv češkoslovaške klerikalne stranke na državno upravo in kulturno življenje v ČSR je načel na energičen odpor mnogih političnih strank. Protiklerikalni boj, ki je bil pred vnojno zelo oster, potem pa je nekoliko ponehal, se je iznova začel. Spopadi na shodih in v listih so na dnevni red. Zlasti ostra je polemika s klerikalizmom v šolskih vprašanjih, kjer so postavili klerikalni voditelji na tem polju zelo agresivni. V zvezi s tem je bila sklicana te dni v Pragi konferenca raznih korporacij, ki so se je udeležili zastopniki češkoslovaške narodne cerkve, legijonarjev, zveze narodnega osvobozanja, udrženja narodne demokracije, zveze češkoslovaških učiteljev, zveze učiteljev, svobodne misli itd. Na konferenci je bilo sklenjeno, da vse korporacije energično in skupno nastopijo proti naračajoči klerikalni reakciji. Izvoleno je bilo več skupnih komisij, ki bodo vodile borbo

proti klerikalnim intencijam. Češkoslovačka napredna javnost vidi posebno veliko nevarnost v organiziranem klerikalnem odporu proti lokači cerkve od države in šole od cerkve. Resolucija te konference zahteva tudi, da se ukine češkoslovaško poslanstvo v Vatikanu in poziva vso napredno javnost, da se pridruži tej zahtevi. — Tako globoko je dojemljen vlogo klerikalizma narod, ki stoji na visoki kulturni stopnji, in tako se zna upreti klerikalni kulturni reakciji javnosti, ki se zaveda, kad pomeni za češko državo zmaga klerikalizma. Pri nas seveda napredna javnost še zavesti nima in zato je morala že nestetokrat ukloniti svoj tilmik pod rimskim bičem. Učimo se pri bratskem češkoslovaškem narodu, kako se je treba organizirano upreti politični in kulturni reakciji, ko jo diktira Rim!

Naša deviza je:

Mirim čokolada!

O združitvi Avstrije z Nemčijo.

Padec avstrijskega kabineta, ki je bil posledica proglaša splošne stavke železničarjev, izrablja berlinski listi na korist združenja Avstrije z Nemčijo. Nemčija noči najti razdrogo gospodarske in finančne krize, iz katere se Avstrija ne more izmotiti vkljub pomoči Država narodov, za jasen dokaz, da ta država ne more obstojati v svoji določanji obliki.

— Berliner Tageblatt piše, da se mora kriza označiti s konstatacijo, da je trajno in resnično ozdravljenje Avstrije tako nemogoče, kot kvadratura kroga.

— Vossische Zeitung kritikuje delo Društva narodov in pravi, da Avstriji ne preostaja ničesar drugega, kot da se zruši, če bo navezan na svoje lastne sile. Splošni štrajk je bil resen opomin na kanclerja. Beda ga je v Ženevi prisilila, da ni povedal resnice. Moral je lagati, da reši Avstrije iz žalostnega položaja leta 1922, in da pridobi na času; ta rok pa se bliža svojemu koncu.

— Ta dva izsledka iz nemških listov potrjujeta, da prevladuje še danes v nemških krogih prepričanje, da Avstrija same ne more živeti, da se bo torej moral ženevska intervencija prej ali slej izjaloviti in ob koncu konca preostane samo še ena, zadnja pot: združitev Avstrije z Nemčijo, ki jo bo — hočeš, nečeš, moraš — tudi Antanta dovolila, zakaj če se to ne zrcodi, bo napol. Avstrije začetek poloma vseh držav Srednje Evrope in evropskega kaosa splot.

Mnenje, da je vprašanje združitve Avstrije z Nemčijo definitivno odstavljeno z črnega reda, je torej napačno. Avstrijci in Nemci so rešili tega problema pač odzdržili, ker politična situacija za enkrat ni bila ugodna, da bi se načelo to vprašanje, postavijo pa ga takoj na črnega red, čim bi se mednarodni položaj tako sremenil, da bi lahko brez posebnih težko izvedli ta svoj načrt.

— Naša kraljevina mora s to možnostjo vsekakor stalno računati, zato mora biti tudi za vse slučaje pripravljena, ako ta problem postane akuten morda danes, morda jutri ali pa še le čez desetletja. Nepriravljnih nas to vprašanje pod nobenim pogonom ne smre zalotiti. Res je, da je naša država, ako je tako oborožena, preslab, da bi mogla preprečiti vladnjenje avstrijskih Nemcev z njihovimi rojaki v Nemčiji, in naj ji stoe ob strani še tako močni in zanesljivi zavezniki, prav tako pa je tudi istina, da se stvar tako velikega mednarodnega pomena ne more in ne sme izvesti, ne da bi dobila naša država za to bistveno spremembo obmejnega ravnotežja primerne odškodnine-kompenzacije. Najmanj, kar mora v

tem primeru zahtevati, je korektura meja nam v prilog.

Posebno za nas Slovence je problem tega združenja eno najvažnejših življenskih vprašanj.

Sveti si moramo biti, da bo nekoga dne začelo butati ob Karavanke 80 milijonov duš broječe nemško morje, da si napravi pot do Trsta, do Jadrana in tako dobiti svojo naravno prostro pot Vzhodu in Daljnemu vzhodu. Gorje, če nas tisti trenutek najde same in oslabljene, gorje nam, če tisti moment najde namesto močne edinstvene kraljevine SHS »samostojno, svobodno Slovensko. Potem bomo lahko rekli: Fuit Slovenia, fuius Slovenia... Naše tisočletno umikanje pred Nemci, katerega predzadnji akt je bil koroški plebiscit, se konča tragično in zastor pada, ko se doigra zadnji prizor slovenske tragedije.

Vsa naša notranja politika mora imeti to vedno pred očmi, vse smernice morajo izhajati s tega vidika in se koncentrirati v delu za močno enotno jugoslovensko kraljevino, ki bo močna dovolj, da bo klijubovala nemškemu načalu.

V zunanj politiki morajo naša obrambna društva usmeriti vso svojo pozornost na možnost združenja Avstrije z Nemčijo in že sedaj pripraviti teren za to, da bo vlada v tem slučaju z vso odločnostjo zahtevala, da se vrne ugrabljena Koroška materi zemlji Jugoslaviji.

Prvi korak, ki smo ga svobodni Slovenci storili na mednarodnem međanu — koroški plebiscit — se je posrečil vsled naše krivide; gorje nam, če se nam vsled naše brezbrinosti posreči tudi drugi!

— Boris Popov. Član opernega gledališča, poučuje solo petje od 17. novembra. Sprejemata stranke dnevno od 14. do 16. ure v prostorih pevsk. društva Ljubljanski Zvon, Narodni dom, I. nadst. desno. Preiskušna glaslu 50 Din.

TARZAN

se predava od 23. novembra naprej v „KINO IDEAL“

Prosvetna.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

Torek, 18. nov.: Sumljiva oseba, slavnostna predstava ob 60 letnici rojstva književnika Branislava Nušića Izven Sreda, 19. nov.: zaprto.

Cetrtek, 20. nov.: Zora, dan, noč Red E

Petak, 21. nov.: Pri Hrastovih Red A

Sobota, 22. nov.: Šester oseb Izven avtorja Red C

Nedelja, 23. nov.: Sumljiva oseba Izven Ponедeljek, 24. nov.: Paglavka Red B

Opera.

Začetek ob 20. zvečer.

Torek, 18. nov.: zaprto.

Sreda, 19. nov.: Rigoletto Red B

Cetrtek, 20. nov.: Cavalleria rusticana, V vodnjaku Red D

Petak, 21. nov.: Trubadur. Gostovanje teatrica Jana Mesteka iz Plzna. Red F

Sobota, 22. nov.: Rusalka Red E

Nedelja, 23. nov.: Prodana nevesta, gostovanje tenorista Jana Mesteka iz Plzna.

Ponedeljek, 24. nov.: zaprto. Izven

— Vladimir Levstik: Deček brez imena in druge zgodbe za mlade čitalce. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjige Din 30, broširani Din 25., poštinska Din 1.50. Avtor Gadjeva gnezda, Tine Gramontova. In Višnjev ratnice je s to knjigo pokazal prezenetljivo mnogostranstvo. Deček brez imena je mladinska knjiga v najboljšem pomenu besede. Naslovna povest pričuje o žalostnih doživetjih malega sirotka-černčka; »Jaka-junka« je resnična povest o življenju in tragičnem koncu vdomečene kavke; zgodba o »Kastorje, zvestemu psu po slastni črti za vsakega prijatelja živali. Pod poglavjem »Zivali med seboj« so zbrani vzorni Levstikovi prevodi ruskih narodnih basni; »Trdobj in Nisa« je slike iz davnne preteklosti, ko so Sloveni naselevali jadransko obal; in pravljica o »God-

odšla iz hiše in nihče bi ne spoznal, da je edon

od teh dveh sprehajalcov — opica.

POGLAVJE IV.

Na poti v Afriko.

Umor pozabljene in zapuščene Rusa Mihaela Sobrova, na k

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1924.

Dobrodošel, Branislav Nušić!

Danes popoldne ob 14. je prispel v Ljubljano Branislav Nušić, da prisostvuje prostavi, ki jo prirede naše narodno gledališče njemu na čast povodom njegove šestdesetletnice in štiri desetletnice njegovega književnega delovanja.

Ime Branislava Nušića je slavno znano širom našega slovenskega juga in se blesti med prvimi v srbski književnosti. Nušić je bil med prvimi, ki so jeli propagirati in tudi praktično izvajati jugoslovensko idejo.

Ideje, ki so triumfirale po svetovni vojni, je on oznanjal, odkar je vstopil v javno življenje. Zato pripada dober del zasluga, da je končno zmaga jugoslovenska misel, tudi njemu. Za Slovence se je vsikdar živo zanimal in za kulturna naša stremila je imel vedno razumevanje in topo srce, kar je zlasti dokazal, ko je bil šef umetniškega odseka v ministrstvu prosvete. Zato je tudi vedno rad prihajal v našo sredo in gojil prijateljske stike zlasti z našimi umetniki in novinarji.

Danes je prispel k nam, da z osebno prisotnostjo povelja današno slavlje v gledališču ter s tem posvečo svoje simpatije za krepko se razvijajočo slovensko Talijo in svojo topo ljubav napram slovenskemu delu našega naroda.

Bodi pozdravljen na slovenskih tleh, na mrtvi straži jugoslovenske narodne in državne misli! Presrečne čestitke k njegovemu dvojnemu jubileju v trdni nadi, da se ureščijo že v doglednem času vsi njegovi ideali, za katere se je boril kot pisatelj, kot novinar in kot politik!

★ ★ ★

Razveseljiva vest za vpojenec. Drž. uslužbenici, ki so bili reducirani odnosno upokojeni s polnimi službenimi leti, ko je bil v veljavni že novi uradniški zakon z dne 31. julija 1923, imajo pravico do pokojnine po novem zakonu. V nekem konkretnem primeru je priznalo ministrstvo za kmetijstvo in vode uradniku s polnimi službenimi leti, ki je bil vpojen z drugimi reduciranimi uradniki, pokojnino po novih predpisih. Proti tej odločbi ministrstva je vložila glavna kontrola tožbo na državni svet, ki je izdal sledčo razsodbo z dne 8. okt. t. l. br. 31531: »Ker je X. Y. izpolnil zakonito število službenih let, mu pripada pokojnina po zakonu o činovnikih in ostalih drž. uslužbenikih po izrečenem predpisu člena 239. II. odstavek. Ne more se odobriti trditev glavne kontrole, da dotičnik ni preveden in da mu z bog tega v smislu člena 243 istega zakona pripada pokojnina po do takrat za njega veljavnem zakonu. Niti člen 239., niti kateri drugi člen imenovanega zakona ne postavlja pogoja, da bi morali biti uradniki, ki so dovršili zakonito število službenih let, prevedeni, vpojeni pa, da bi dobili penzijo po novem zakonu. Komisije, določene po členu 226 omenjenega zakona niso bile dolžne ukrepati o uslužbenicah, navedenih v drugem stavku II. dela člena 239. Te komisije so imele sklepati, kateri državni uslužbenici se še nadalje obdrže v službi in prevedo po novem zakonu. To so torej uslužbenici, ki so sposobni za službo in katere se tudi morali prevesti. Med tem pa niso bili uslužbenici, katere je smatrala komisija za nepotrebe ali nesposobne za državno službo, prevedeni in ž njimi se je dale postopalo po členu 243., odnosno 239 imenovanega zakona. Komisije bi torej morale, držec se zakonskih predpisov, imeti v vidu samo tve skupini uslužbencev, med katere pa ne spadajo oni iz drugega dela, II. odstavka člena 239, ker določa sam zakon zanje izjemo. Na podlagi tu omenjenega in na temelju člena 17. in 34. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, je četrto oddelenje državnega sveta razsodilo: da se zavrne tožba glavne kontrole.«

Spremembe v politični službi

Danes je objavljen veliki ukaz o imenovanju političnih uradnikov, sreskih in okrožnih načelnikov za Srbijo, Črno-gorijo in Južno Dalmacijo.

Avdilence. Nj. Vel. kralj je včeraj v daljši avdilenci sprejel našega poslanika v Sofiji Milana Rakića, ki je poročal o razmerah na Bolgarskem.

Le čevlj sudi naj kupit. Nekdo, ki si ne upa z imenom na dan, se je lotil v »Slovenčevih predelčkih slovenščine. Svoje piše jezikovne zmožnosti je udinjal klerikalni gonji proti Srbom in pomena iz slovenščine samo to kar diši po sorodnem slovenskem jeziku. Prav zdi se nam, da je ta »purište v službi politike iztoveten z osim drugim »čistilcem«, ki je skrupal v današnjem »Slovencu« članek, s katerim je zaslužil častni naslov doktorja čiste slovenščine. V odstavku, obsegajočem 45 vrstic, rabi 32 tujek. Med njimi so prav prelestne cvetke, kakor precisen, biblioteka, provinčional, funkcija, fundamentalno, dublet, katalogizacija, bibliografiski, investicije, direktno rentabilne etc., etc. Temu »fenomenalnemu

puristu« bi svetovali, naj investira svoj »epohalni psihični kapital« v »študijski bibliotekie«, kjer ga sestavljaci državnega »sbudžeta« pouče, da bi doživel slovenščino »relativno manj fundamentalnih varijacij«, če bi se lotil »katalogizacije« tujne navlake, s katero sam mravari slovenščino, mesto da prodaja drugim svojo »provincijalno inteligenčijo.«

Kaj bo s stanovanjskim zakonom? V našem listu, št. 263 z dne 16. t. m. smo pod tem naslovom priobčili notico somišljenika, da je minister za socialno politiko v smislu § 17, stavki 2, stanovanjskega zakona upravičen podaljšati sedaj veljavni stanovanjski zakon po 1. januarju 1925. Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani temu nasproti pojasnjuje, da člen 17 navedenega zakona ministru za socialno politiko samo naroča, naj razglasita zakon in skribi za njegovo izvrševanje, ni pa nikdar govorita o tem, da bi bil minister za socialno politiko upravičen stanovanjski zakon podaljšati. To vedo gospodje ministri dobri sami, kakor tudi ostali pravniki v državi, zato hoče sedanja vlada dosegosti med najemniki in posestniki spoznam, ker je popolnoma nemogoče, da bi se brez narodne skupščine podaljšata stanovanjski zakon ali napravil nov. Kar se tiče nadaljnje opazke v dotednem dopisu, da so hišni posestniki sedaj obogetali in postali milijonarji, je krivična hišni posestniki ne morejo biti za to odgovorni, če je marsikdo raje denar načagal v hranilnici, kupoval državne obveznice ali celo vojno posojilo in ni hotel zidati ali morebiti kupiti hišo edino radi tega, ker mu je denar v hranilnicah ali obveznicah donašal mnogo višje obresti, kakor so se obrestovale hiše. Navadno so hiše zidali samo om, ki so imeli male prihranke in so s šedenjem odplačevali svoj dolg. Reveži pa so tudi med hišnimi posestniki, zlasti tisti, ki nima nobenega imeta razen hiše, ki pa jim ne donaša niti toliko dohodka, da bi jo mogli popravljati.

Stanovanjske homatije po novem letu. Pišejo nam: Na zadnjem shodu je naš minister dr. Žerjav izjavil, da bo nova vlada nista sredstva za odnomoč v hranilnici dobiti iz tukih starih stanovanjskih zakonov, t. j. od 1. januarja prih. leta do event. sprejetja novega stanov. zakona. G. minister pa je dal razumeti, da bo nova začeta tražala le do skupščinskih volitev. Hišni gospodarji kakor najemniki na Imajo slabu upanje v pravilzno začetko. Zadnjo je mogoče urediti razmerje le z našrdbom, toda dvomljivo je, ako bo za sodiča naredba merodajna pri stanovanjskih sodnih sporih. Že sedaj si juristi niso popolnoma na Jasnem v naslednjih točkah: Nekatere špekulativni hišni posestniki so strankam odpovedali že z novembarskim terminom, t. j. na izpraznitve s 1. februarjem. Ali se sme to zgoditi, ker do 31. decembra t. l. je stari stanovanjski zakon še v veljavni? Ali bo ta odpoved držala, ako teda nova vlada naredi? Ako se bo vključil naredbi odpovedovalo s februarjem za majski termin in ako do takrat še ne dobimo novega stanovanjskega zakona? Sai ni mitsli, da se bo bodoči skupščini najbolj mudilo za stanovanjski zakon, ker je premogno nujnih osnovnih zamisli rešenih prejšnja vlada in se jih bo do meseca marca nakupičelo še več novih. Najbolj kritično je za mesečne stanovance, t. j. za take, ki plačujejo stanarine mesečno ter im gre vsed tega tudi mesečna odpoved. Vse te homatije je zakrivila prejšnja vlada, ker ni predložila novega stanovanjskega zakona skupščini. Očitno je, da tega nameroma nista hoteli storiti, da se ne zameri ne hišnim gospodarjem, ne najemnikom. Pri volitvah pa bo oboje izkorisčala in vlekla za nos.

Generalni direktor Narodne banke gosp. dr. D. Novaković je že več dni v Sloveniji na revizijskem potovanju. Dalj časa se je zadreževal v Mariboru, kjer je imel važne stvari urediti. Sedaj je v Ljubljani. Danes dopoldan je sprejel zastopnike denarnih zavodov, ki imajo reeskontni kredit pri Narodni banki. Popoldne je sprejel zastopnike naših gospodarskih krogov: g. D. Hribarja, I. Kneza, inc. Sukljeja in dr. Windischera ter je z njimi v dvojni konferenci razpravljal o kreditnih vprašanjih za industrijo, trgovino in obrt. Informiral se je natančno o naših kupičkih prilikah v poslovnih panogah ter opoziral zlasti na potrebo, da je zoper spravio v pravre poslovne menice. Razveto se je vršil tudi o hraničnih vlogah ter je bilo sproščeno mnenje, da je dvicanje vlog v prvi vrsti pripisovati stabilizaciji dinara. Negate za nov kapital, s pisanjem je po zoper pridobil enem zaupanjem v vr. d. st. denarja, prešel denar iz domače sprave v denarne zavode.

Skupna čitalnica za vsa slovenska društva v Zagrebu. V nedeljo so v Zagreb obiskali skupno čitalnico tale društva: Ruski kružok, Poljsko jugoslovensko društvo, Ukrajinsko društvo »Prosvita« in češkoslovaško društvo »Češka Beseda«.

Madžarski industrijalci v Beogradu. Industrialci iz Budimpešte so se obrnili do beogradskih industrijskih krogov z željo, da bi posetili Jugoslavijo v interesu trgovskih zvez. V Beogradu so sprejeli željo madžarskih industrijalcev in te dni jih pride okoli 70 na posest v Jugoslavijo. Med nimi ostanejo kakih deset dni in obiščejo vso glavno industrijska središča. Jugoslovenski industrialci pridejo v Budimpešto potem koncem decembra.

puristu bi svetovali, naj investira svoj »epohalni psihični kapital« v »študijski bibliotekie«, kjer ga sestavljaci državnega »sbudžeta« pouče, da bi doživel slovenščino »relativno manj fundamentalnih varijacij«, če bi se lotil »katalogizacije« tujne navlake, s katero sam mravari slovenščino, mesto da prodaja drugim svojo »provincijalno inteligenčijo.«

— Požar v Notranjih Goricah. V nedeljo 16. t. m. je okoli 21. pričelo goreti v Notranjih Goricah pri Brezovici. Požar je izbruhnil v nekem kozolcu in se je vsled močnega vetra z nagnico razširil na bližnje kozolce in gospodarska poslopja. Zgorčelo je vsega skupaj pet kozolcev, napolnjenih s senom. Škoda je zelo velika. Odsev požara se je videl tudi v Ljubljani.

— Nesreča Posetnik Petelin iz Bevk pri Vrhniku je padel pod težko obložen voz. Nevarno poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— Tržev neprevidnosti. V nedeljo zjutraj je niški brzovlak v Beogradu prerezal postreško Ilji Mihiču obe nogi. Nesreča se je pripeljala vsled postreškev neprevidnosti. Mihič so amputirali noge, ukar je v strašnih mukah umrl.

— Težev nesreča pri Osijeku. V nedeljo je niški brzovlak v Beogradu prerezal postreško Ilji Mihiču obe nogi. Nesreča se je pripeljala vsled postreškev neprevidnosti. Mihič so amputirali noge, ukar je v strašnih mukah umrl.

— 2. predavanje kult.-znanstvene sekcijske

Triglavov v četrtek 20. nov. ob osmih pri Novem svetu. Predava g. prof. dr. V. Čebel: O normativem in psihološkem problemu vesti (drugi normativni del). Ga. starešine vladajo vabljeno.

— Zasedenih tihotapci saharina v Zagrebu. Zagrebška policija je prijela dve osebi, ki sta se bavili s tihotapstvom saharina. Zadnjeno je bilo 5 kg saharina, prejeti za bi pa moral ob osebi okoli 50 kg. Saharin se je tihotaplil in Avstrije.

— Čarovnik, ki je zdravil umobolne.

Ponekod že danes veruje v čarovnike, ki se ne drže predpisov glede cepljenja novorojenčkov. »Slovenec« dobiti, kdo potrebuje, je cepljenje in razsodni ljudi, tudi dobro vede, kako bl. k. t. h. ž. »Slovenec«, skozi bl. se razvile med otroki bolezni porabile za popravilo proge Beograd-Zagreb. Z zamenjavo tračnic pa pričel.

— Za napredovanje našega gozdarstva. V ministrstvu za gozdarstvo se je vršila te dne konferenca, katere so se udeležili vsi načelniki ministrstva in inspektorji vseh pokrajin. Osnuje se pet inspektoratov v raznih krajinah, ki se bodo bavili s pogozdovanjem. Vsako leto se odprejo nekajek gozdarških ginecev v inozemstvo na višje gozdarske šole.

— G-dno huljanje proti magistratu.

Zagrešil današnji »Slovenec«, ko branil one malomarne, ki se ne drže predpisov glede cepljenja novorojenčkov. »Slovenec« dobiti, kdo potrebuje, je cepljenje in razsodni ljudi, tudi dobro vede, kako bl. k. t. h. ž. »Slovenec«, skozi bl. se razvile med otroki bolezni porabile za popravilo proge Beograd-Zagreb. Z zamenjavo tračnic pa pričel.

— Zaščita domačih delavcev.

V svrhu zaščite domačih delavcev je poslalo ministrstvo trgovine in industrije ministrstvu za socialno politiko spomenico, v kateri zahteva, naj se strogo uveljavlja čl. 132 zakona o zaščiti delavcev. Po tem členu ne smejo biti zaposleni v podjetju tuji delavci, ki lih je mogoče nadomestiti z domačimi. Poleg tega namerava ministrstvo trgovine in industrije razpiscati te dni pisno anketno o delu in ukiniti privredni trgovskih kol. Obenem zbere vse podatke o številu tujih delavcev, zaposlenih v naši državi.

— Nove telefonske zveze.

Ministrstvo pošt in brzovjeva je prosilo vlado, naj se odobi kredit v znesku 10 milijonov Din. za nabavo telefonskega materiala, namesto-nega novim telefonskim program po celih državah.

— Vidiranje počasnih listov za Ameriko.

Izseljenski komisariat v Zagrebu sporoča, da ameriškim državljanom, ki imajo v redu ameriški potni list, ni treba pri odhodu iz Jugošlavije vidirati potnega lista pri ameriškem konzulatu.

— Upokrovitev upravnika beogradskega

gledališča. Na predlog prosvetnega ministra je kralj podpisal ukaz o upokrovitvi upravnika beogradskega gledališča Milana Prediča.

— Koliko bo železnica Užice-Vardište

koristila Bosni. Iz Bosne gre mnogo lesa in oglja na Grško. Sarajevski trgovec je svojo robo pošiljal v Atene preko Bosanskega Broda in Beograda. Po novi železnični Vardište bo pot krajsa za 345 km in prevozni pri vagonu bo cenejša za okoli 2000 dinarjev. Pot v drugem razredu bo stala sarajevskega trgovca za 345 Din manj nego sedanja dolga preko Beograda. Tu se vidi, kake koristi prinaša ljudstvu železnica.

— Sneg v Beogradu. Po poročilu iz Beograda je včeraj ves dan snežilo. —

Sneg zelo ovira javni promet z ostalimi pokrajinskimi mestmi. Telefonske zveze v Ljubljani, Zagrebom in Sarajevom so pretrgane, drugod pa zelo motene.

— Dobrodolna društva v Kraju, In sicer: Kolo jugosi, sester, Vincencijeva društva. Društvo za varstvo otrok, Ženska družba in dekleška Marijina družba, — privede za vse revne otroke skupno božično in tovreško.

— Generalni direktor Narodne banke

gosp. dr. D. Novaković je že več dni v

Sloveniji na revizijskem potovanju. Dalj časa

se je zadreževal v Mariboru, kjer je imel

Gospodarstvo.

Genik,

po katerem bo zavarovana valuta pri izvozu blaga.

(Veličaven od 15.-30. novembra 1924.)

Označba predmetov in domačih izdelkov. Količina po 100 kg. Cene v dinarijih.

Pšenica načrana v Srbiji in Bosni 310, na drugi postajah 360, rž 300, ječmen 300, oves 200, kruza (starja) 270, (nova) 170, kruza (nova sušena) 230, s 30% defektom 120. Bela moka za luksuzno pecivo 550, No. 50, 540, No. 24, 500, No. 4, ins 5, 440, črna moka No. 66, 400, No. 7, 340, moka za klapo 240, mekinje 280, koruzna moka 280. Klavni konji, komad, 600, konji težki za vožnjo (slovenski) 6000, lahki za vožnjo 5000, gorski mali (Južne Srbije) 2000, osli 1000, mule 2000, krave 3000, voli ali biki par do 700 kg 3500, par do 700-900 kg 4500 par do 90 dalje 5500, tečeta do 70 kg 1200, ove 250, jagnjetina 150, svijine, par do 140-220 kg 2000, od 220 kg dalje 3000, kože 300, mast 100 kg 2900, suha svijinja 2800, salama (turistovska) 2500, salama (zimska) iz enbela narezane mesa 5500, iz drobno narezane mesa 7000, soljena slanina 2500, sveža slanina 2800, prekajena slanina 2800, šunka 4200, zaklana svijinja 2800, sveža svijinja 2400, sveža govedina 2000, sveža ovčja meso 2000, sveža jagnjetina 2000, domače mesene klobase 2500, druge vrste klobas 2000, ovčirki stisnjeni 500, nestisnjeni 2000, soljeni kozje meso 1200, drob 800, suha čreva 5000, soljena čreva 300, suha mehurji 2200, koža volovska surova 2000, koža kravja surova 1800, koža junice surova 1800, koža telečja surova 4000, koža jagnjeti surova 3000, koža kožolovska surova 7000, koža ovčja surova 2500.

Koža: koža 100 kg 3000 Din, zajčia komad 15 Din; dihorjeva 90, jazbeca 110, divje mačke 110, volčja 130, lisica 350, kučne 1000, vidre 1000, goveja suha 100 kg 5000, konjska 100 kg 3000.

Slike ūne: 70/75 v vrečah 100 kg 1000; 80/85 100 kg 900; 95/100 100 kg 850; 110/120 (uzance) 100 kg 830; 120/130 (merkantilne) 100 kg 800; Suhe hruške 100 kg 150; Suha jabolka 100 kg 200; Konzervirano sadje s sladkorjem 100 kg 2000; brez sladkorja 1000; Gosi komad 80, Race 45, kokoši 30, Gosi zaklani 100 kg 4000; Race zaklani 100 kg 3000; kokoši zaklani 100 kg Jaja sveža (zaboj 1440 kg) zaboj 1500; Konoplja (snopki) 100 kg 20; Predivo 100 kg 1000; Drva za kurjava 10.000 kg 2200; Oglje 10.000 kg 9000; Grabeni les in drugi lesni materiali m³ 550; Brzjavni drogi komad 50; Cement hrvatski in slovenski 10.000 kg 6000.

—g Hmelj. XXXI. poročilo Hmeliarskega društva za Slovenijo. Z a t e c, ČSR, dne 15. nov. 1924. Minuli teden se je vršila izpremenba na tukajšnjem hmeliarskem trgu. Povpraševanje se je dvignilo največ vsled potrebnega kritja narodil in se je vredno prodalo 60-100 bal, in sicer največ blaga dobre, pa srednje kakovosti po dvigajočih se cenah od 2400-2500 čK za 50 kg. Danes se je — najhitre na račun inozemstva — kupilo 20 bal prima hmelja po 2650 čK. Kar je bilo hmelja v sliablih rokah, je ves razprodan; drugi pa ne ponujajo svojega blaga. Vsled tege je povpraševanje večje od ponudbe in so se cene d v i g i l e za 100-150 čK.

—g Dražja železnica v Avstriji. Generalno ravnateljstvo avstrijskih zveznih železnic razglasila, da se s 1. januarjem 1925. osebne tarife zvišajo najbrže za 30%. Povisek bo storil za kritje upravnih stroškov.

—g Dobava mesa. Pri intendanti IV.

armijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 28. novembra tl. ob 11. uri dopoldne oferatalna licitacija glede dobave mesa za garnizije Ljubljana, Maribor, Zagreb in Osijek.

Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v

Ljubljani interesonem na vpogled.

To in ono.

Pomlajevanje žensk.

Že par mesecev molči vse pariško časopisje o eksperimentih znanega pomlajevalca Ijudi Voronova, ki je stal doigr časa v ospredju splošnega zanimanja in čigar osebo je vse francosko in inozemsko časopisje obravnavalo. Voronov, ki je nadaljeval Steinachove poskuse pomlajevanja in jih na podlagi lastnih eksperimentov izpolnil ter izvršil številne uspešne pomlajevale operacije, je opustil nadaljevanje svojih poskusov. V pariških zdravniških krogih se priporoveduje, da so slavnemu profesorju neuspehi njegovih zadnjih poskusov uničili veselje za nadaljevanje svojih prvotnih načrtov. Že od septembra dalje ne biva Voronov več v Parizu. Prepustil je zavod, ki ga je ustanovil sam v Auteuilu svojemu bratu in nekemu asistentu, ki sprejemata osebe, javljajoče se k operacijam.

Med Voronovimi asistenti je bil tudi mlad pariški zdravnik, ki je sedaj najmlajši tekmec glasovitega profesora in čigar načrščajoča slava bo kmalu obledela. Voronovo zvezdo. Tekmec pariškega Steinacha je njegov bišvi učenec Jaworski, ki je prvočno hodil po Voronovih potih, kasneje pa je začel nastopati samostojno. Njegova metoda se popolnoma razlikuje od Voronove. Kakor znano je pariški profesor Voronov pomlajeval ljudi s prenašanjem opičjih žlez v človeški organizem. Na ta način se je dalo pomlajevati samo moške. Jaworski pa je odkril metodo s pomočjo katere bo možno pomlajevati tudi ženske, dejstvo, ki je vzbudilo med pariškim ženskim svetom splošno veselje. Prof. Jaworski pomlaja svoje paciente in pacientinje s prenosom krvli. Njegov način pomlajevanja ni nov, kajti že newyorsk zdravnik so to metodo že z uspehom uveljavili, vendar je bil prof. Jaworski prvi, ki je uvidel, da je krvna transfuzija primerna rešitev že davno iskanega problema pomlajevanja žensk.

Pacientinje mladega pariškega zdravnika so večinoma dame elegantne pariške družbe. Pomlajevale operacije stanejo namreč mnogo denarja, ker je za njih izvreščit potrebnia kri mlade, popolnoma zdrave ženske. Treba je torej vedno poiskati mlado dekle ali mlado ženo, ki je pripravljena za primerno svoto štrevovati nekaj delilitrov svoje krvi.

Pred kratkim je prišla k prof. Jaworskemu znana francoska pisateljica Madame Colette. Duhovita novelistička, ki ima že nad 50 let, je hotela biti pomlajena. Prof. Jaworski ji je sporabil, da mora najprej poiskati mlado dekle, ki bo pripravljeno štrevovati dva decilitra svoje krvi. Po dolgem trudopainem iskanju je Madame Colette našla neko zdravo 18 letno kmetsko dekle, ki je bilo pripravljeno za lepo svoto 10.000 frankov prepustiti zahtevano kolikočino krvi stati prisiteljici. Seveda se je krepko in lepo dekle dolgo časa upiralo temu nečutju, ker se je balo, da jo njen začrtanje takoj zapusti, čim zazna da je prodala del svoje krvi. Prof. Jaworski je končno dobrohotnim prigovaranjem dekle pregovoril, da je opustilo svoje pomisleke, nakar je bila izvršena operacija. Madame Colette se je pomladila.

»Par dni po operaciji«, je pripovedovala pisateljica nekemu novinarju, sem imela občutek da sem se popolnoma spremnila. Tudi moja oklica je opazila mojo spremembu. Moja hoja je postala bolj elastična, nisem več čutila utrujenosti, ki se me je običajno polastiila v popoldanskih urah, nisem več treba 3 ali 4 ure mučiti o tem podlistka. Zdi se mi tako, kakor pred 15 leti. Postala sem res mlajša. Kasneje je imela Madame Colette v gledališču de Maturine predstavje o operaciji. »Tudi moje srce se je pomladilo, je priznala zarujevajoče Madame Colette. »Jela sem se zanimati za stvari, ki so zame prenehale eksistirati že pred mnogimi leti.«

Predavanju pisateljice je sledil navdušen aplavz. V pariških literarnih krogih je razširjena vest, da se Madame Colette v prihodnjih mesecih poroči. Njen tretji mož bo mlad in nadarjen gledališki igralec.

TARZAN

se predvaja od 23. novembra naprej v „KINO IDEAL“

34 dnevna gladovna stavka.

Pred beogradskim sodiščem se je imel dne dan zagovarjati Aleksejevi Suvorin, bivši urednik ruskega lista »Novo Vremja«, ki izhaja v Beogradu. Tožil ga je polkovnik ing. Milijut Janković, ki je financiral izdajo znanje Suvorinove knjige »Beograd-prestolica«. Knjiga je zelo važna za trgovce, ker je obenem adresar ter imava vse navodila, kaj je važnega v Beogradu. Spor med obema je nastal vsled slednjega: Janković je imel dajati potrebno gotovino za izdajanje knjige. Cim bi knjiga izšla v promet, bi moral po dogovoru Janković naprej dobiti od cestike dobička nazaj svoj vloženi kapital, zatem bi se moral izplačati ostale, eventualno še neizplačane dolbove in vsote, ki bi se preostala, bi moral dobiti Janković 40 in Suvorin 60 %. Janković je suksesno vložil za izdajo te knjige prisilno 118.000 Din. Deloma je dal izplačilo v gotovini, a deloma je denar nakazal po meničah. Ko je pred tremi meseci knjiga izšla, Suvorin ni imel denarja, da izpolni obvezne napravil Jankoviću, ki je radi tega Suvorina ovadil, na kar je bil ta aretiran. Suvorin je naglašal, da njegovo postopanje napravil Jankoviću ni bilo goljufivo v smislu kazenskega zakona bili so le civilnopravni odnosi upnika do dolžnika. Smatrač, da so ga po krivem zapri, je pričel Suvorin z gladovno stavko. V soboto je potekel 34.

dan, od kar biva v zaporu brez vsake hrane in živi samo ob vodi. Prepeljali so ga v bolnico, vendar ni hotel ničesar vžiti. V soboto se pred sodiščem v Beogradu pričela proti njemu razprava. Vsled gladovne stavke izmučen, Suvorin ni mogel priti k obravnavi, nakar je bila preložena na popoldne. Suvorin so nato pripeljali z avtomobilom. Ko maj je držal na nogah in pazniki so ga morali položiti na obtožno klop, noge pa so mu podprtli s stolico. Na sodišču je Suvorin komaj slišno zaščepal, da bo stavkal tako dolgo, dokler ne bo izrečena obsodba.

Suvorin je med Rusi in sproli v Beogradu znana osebnost. Takoj po svojem prihodu v Beograd je pričel izdajati svoje glasilo »Rus«, v katerem je v raznih člankih ohranil korupcijo, ki je vladala v ruskih oddelki za vzdrževanje ruske emigracije. Ta članki so povzročili med ruskimi carističnimi krogovi splošno razburjenje. Vsled burnih protestov, vloženih s strani visoke emigracije, ki je znala list tudi diskrreditirati, je bilo končno glasilo ustavljen in njegovo razširjenje prepovedano. Po tem neuspehu se je Suvorin odločil, da izda knjigo »Beograd-prestolica«.

ERZBERGERJEV MORILEC NA NAŠEM OZEMLJU.

Notranje min. je prejelo iz Subotice uradni ministerstvo je prejelo iz Subotice uradna policijska poročila, na podlagi katerih se kapetan Schulze, morilec Erzbergerjev naša na našem ozemlju. Schulze je pred dnevi pobegnil iz Madžarske v trenotku, ko ga je nameravala madžarska policija izročiti Nemčiji. Poščelo se mu je neopazeno in neovirano prekoračiti madžarsko mejo ter prispeti dne 15. t. m. v Suboticu, kjer se je skrival do včeraj. Na podlagi fotografij, izdanih v tiralicu nemške vlade, so ga v Subotici sponzori. Schulze je pravčasno zaslužil, da so mu na sledu ter je pobegnil iz Subotice. Notranje ministerstvo je včeraj proti njemu izdal novo tiralic s fotografijo. V slučaju, da naše varnostne oblasti primejo Erzbergerjeva morilca, se takoj

uvelejo diplomatska pogajanja za njega izročitev nemškemu bastidi. Splošno sodijo, da bo skušal Schulze prodreti v Turčijo.

Iz Maribora.

— Prvi sneg v Mariboru. V noči od nedelje na pondeljek je pričelo v Mariboru snežiti. Sneg je pobegnil vse mesto in okolico vendar.

— Državna borza dela v Mariboru. V času od 9. do 15. novembra je bilo na tukajšnji borzi prijavljenih 96 službenih mest, 179 oseb je iskalo dela, v 71 slučajih je borza z uspehom posredovala in 2 osebi sta optočili.

—m Zastrupljenje s plinom. Marija Dreva, stanovanja v Vojnašnikovi ulici 2, je v nedeljo pozabila zapreti plin. Nekako okoli polnoči se je vrnil domov njen mož. Že pri vstopu v stanovanje je začutil mančan smrad po plinu. Naglo je prizgal svojo žepno svetilko in našel je svojo ženo ležečo v nezavesti na tleh. Dreva je bila tako prepeljana v bolnico, kjer so jo z umetnim dihanjem mizoperi pripravili k zaveti.

—m Nasilen zločinec. V nedeljo so hoteli odgonskim potom odgnati v njegovo občino Vinko Gavrana, ki je baš prestal 18 mesečne kazeni. Na poti na polico pa je Gavran nenadoma napadel spremiljajočega pažnika in skušal pohegniti. Paznik je prihitel na pomoč stražnik, nakar sta oba nasilneža obvladala in ga ponovno odpetjala v zapor.

—m Pokalna tekma med I. SSK Maribor in SK Rapid je končala z zmago Rapida v razmerju 1:0.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Za otgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Platuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanje
pa Din 5 —

Službe

Gospodinčna,
inteligenčna in solidna, ki
zna dobro gospodinjiti
(kuhati itd.), želi mesta v
boljši družini. — Naslov:
Trgovina, Maribor, Vrhova
nova ulica št. 12. 6962

Nemreččine

Hiša
s staroznamenito gostilno in
dobro vpeljano špecerj-
sko trgovino, z lepim go-
stilniškim vrtom, krasnim
stanovanjem, obstoječim
iz sedmih sob s pritlič-
nimi — se z vsem gostil-
niškim v prodajalniškim
inventarjem ter odstopom
gostilniške koncesije —
ugodno proda. — Več se
izvije v Gospodarski
posredni Tribuč, Ljubljana,
Glinice. 6852

Prodam

Regal,
nov, 4 m dolg, 70 cm ši-
rok — se ugodno proda.
— Matek, Ljubljana, Dal-
matinova ulica 13. 136/T

Jetrne in krvave klobase,

(domače) zopet sveže
v delikatesni trgovini
J. Janc, Ljubljana, Ma-
rijin trg. 6961

Okrasne in svečke

za božično drevo, jastlice
narejene in v polah, bo-
žične in novletne oz-
dele, pismeni, ubran
(krepni) in svileni peper,
nudi na debelo in drob-
no načinje — L. PE-
VALEK, Ljubljana, Ži-
dovska ulica. 132/T

Razno

Perje,
kokošje, raže in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
tvrdka E. Vajda, Čakovec.
117/T